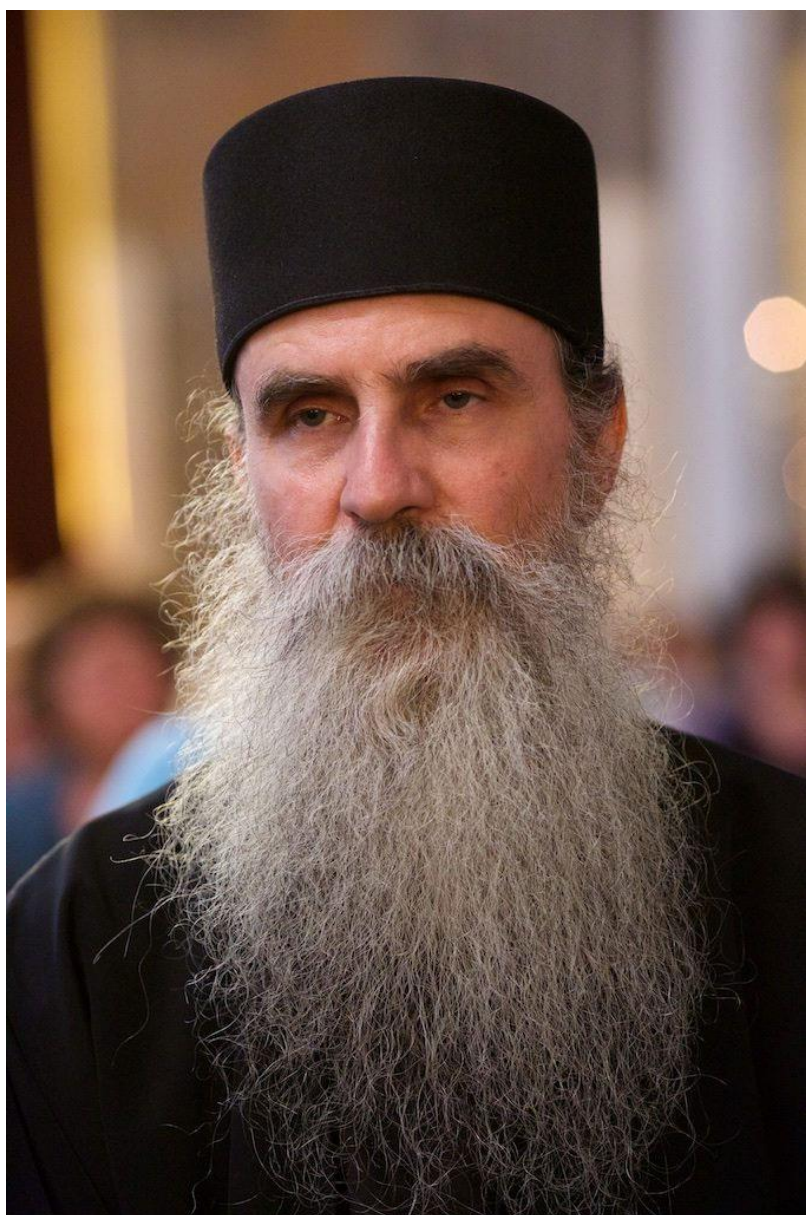
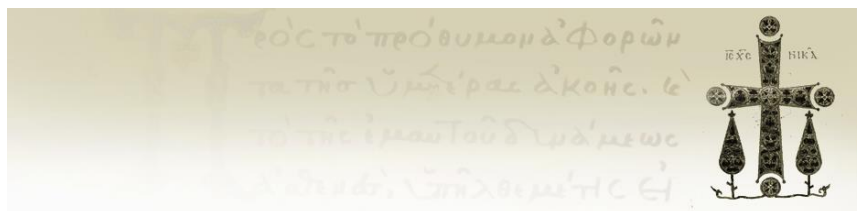

Monastýr ctih. Řehoře na Sv. Hoře Athos

**„Svatý Justin Popovič
podle (†)archim. Georgia
Grigoriatského“**

Otec jeromonach Lukáš Grigoriatský

Slovo úvodem

Drahý otče Lukáši, požehnejte!

Rád bych Vás požádal o požehnání k překladu Vašeho příspěvku o svatém Justinovi Popovičovi a starci Georgiovi Kapsanisovi, který byl nedávno publikován v ročence „Ctihodný Řehoř“.

Vím, že jako mnich nebudete chtít ze své pokory něco takového snad učinit, ale prosím o Vaše *slovo* a *věnování* pro nás pro všechny, pravoslavnou farnost při chrámu svatého knížete Václava v Brně, která zná dílo blaženého starce Georgia také díky Vašemu monastýru a především díky Vaším redakcím jeho homilií a dalších textů, které nyní po jeho smrti hojně vycházejí.

Děkujeme za Vaše duchovní úsilí a dlouholetou námahu. S dílem velkého starce a teologa archim. Georgia Grigoriatského se tak mohou seznámit všichni, kteří touží po duchovním životě v Pánu Ježíši Kristu, který vy mniši naplňujete v pravé zbožnosti a dokonalosti.

Kéž se díky výkladům svatých Otců a modlitbám Svaté Hory Athos můžeme také my, pravoslavní křesťané žijící ve světě, přiblížit k velkému tajemství naší víry, jež je ukryta v Boží velemoudrosti a pravém učení.

Vždyť dobře známe slova krále a žalmisty Davida ze Svatého Písma:

„Počátek moudrosti jest bázeň Hospodina; rozumu výborného nabývají všickni, kteříž činí ty věci; chvála jeho zůstává na věky.“

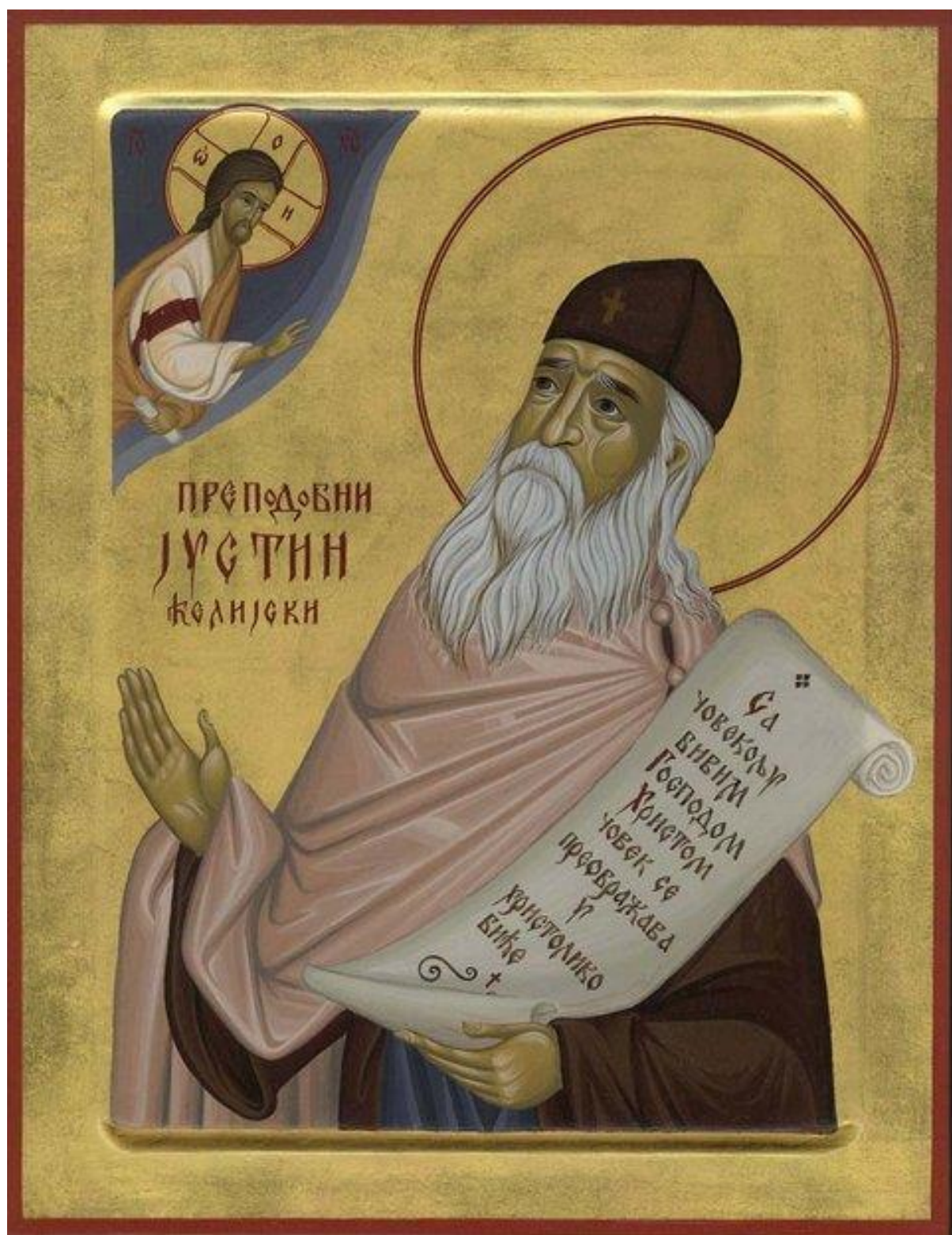
A my, ctitelé duchovního odkazu Svaté Hory Athos, dobře víme, že v této bázni a pravé chvále našeho Trojjediného Boha jste nám vy mniši tím nejlepším příkladem...

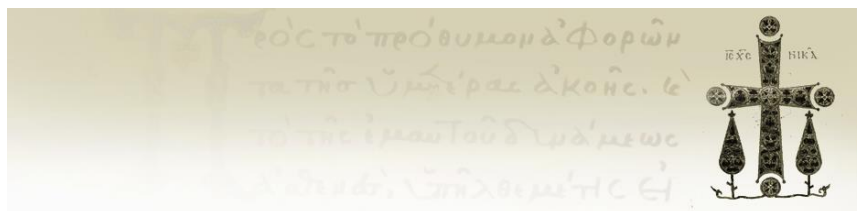
Předem děkuji za to, že nám vyjdete vstříc.

Se srdečným pozdravem a s prosbou o modlitby

v pravé Kristově lásce

Váš bratr Michal

Přímluva otce Lukáše Grigoriatského naším bratrům v Pánu

Milý bratře Michale,

Máš naše požehnání k překladu článku, jak jsi o něj žádal.

Věřím, že svým překladem poskytneš všem svým dobrým bratrům ve vaší farnosti Boží slovo, díky němuž budou moci učinit ve svém duchovním životě očekávaný pokrok, posvětit se a stanou se také dobrým „kváskem“, který vzdělá i ostatní těsto, jímž jsou všichni naši bližní kolem nás.

Věřím, že díky této naší pokorné pomoci se také oni budou moci stát „solí země“, jak ve svém evangeliu říkal sám Pán.

Naši svatí jsou našimi průvodci v duchovním životě, jsou také naší velkou oporou a útěchou. Nabízejí nám totiž svaté evangelium tak, jak ho sami uskutečnili ve svých životech, přesně tak, jak o tom sám psal svatý otec Justin Popovič:

„Životy svatých nás učí, jak se každá lidská bytost může stát svatou.“

A také náš starec Georgios nás vždy v tomto smyslu povzbuzoval a duchovně vedl k dosažení theose.

Závěrem pozdravuji naše dobré bratry v Pánu povzbuzením apoštola Pavla, který praví:

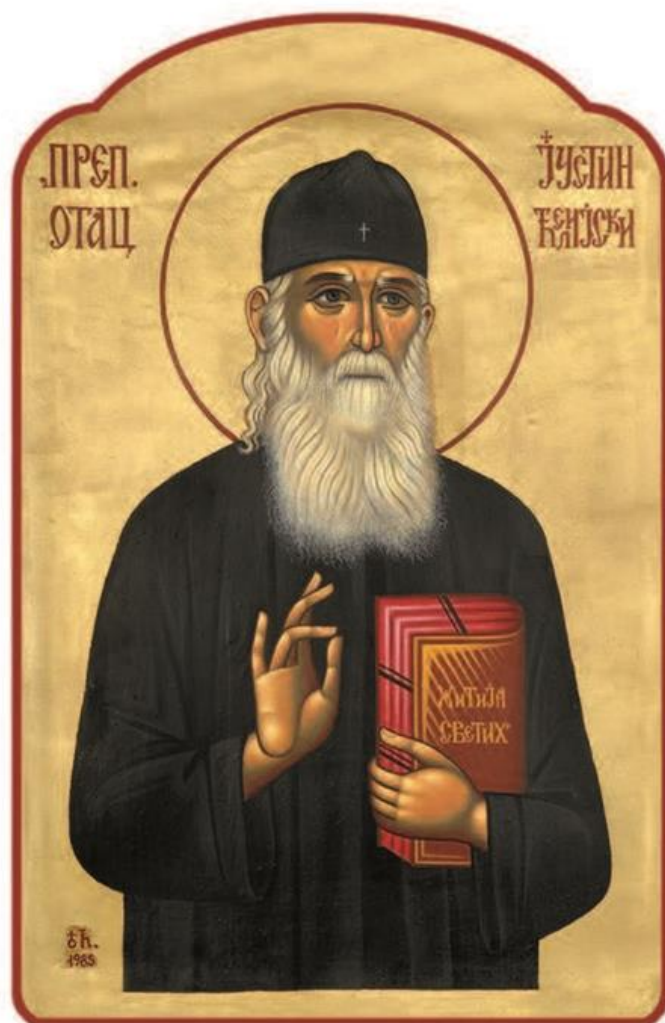
„Naposledy, bratří mějtež se dobře, dokonali buďte, potěšujte se, jednostejně smyslte, pokoj mějte. A Bůh lásky a pokoje budeť s vámi.“ (2 Kor 13,11)

Otec Jeromonach Lukáš

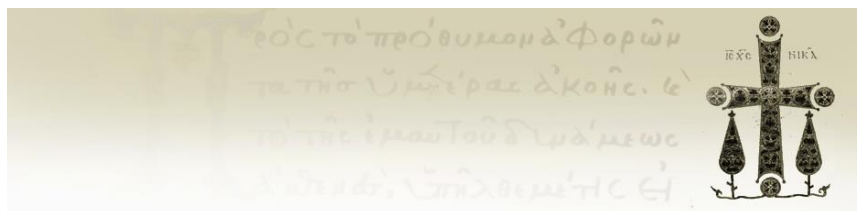
Monastýr ctih. Řehoře

Svatá Hora Athos

14. prosince 2019

The Righteous Father Justin of Chelije
(icon, painted by the sisters of Chelije monastery, 1985)

„Svatý Justin Popovič podle starce Georgia Kapsanise“

V dubnu roku 1979 dorazila do Monastýru Čelije ve středním Srbsku tříčlenná delegace z Monastýru ctih. Řehoře na čele se svým igumenem otcem Georgiem (Kapsanise). 25. března toho roku totiž v Pánu zesnul ctihodný otec a vyznavač – otec Justin Popovič¹. Otcové z Monastýru ctih. Řehoře se měli zúčastnit 40-ti denní zaupokojné panychidy tohoto srbského světce. V té době byl starec Georgios již pět let igumenem věhlasného svatohorského monastýru.

„O tento hrob se opírá celé Pravoslaví“², pravil tehdy blažený starec Georgios, který těmito slovy zahájil svou náhrobní řeč. Vzpomněl si totiž při té příležitosti na slova jednoho Sicilana před rakví (velkého řeckého básníka) Kostise Palamase, která upravil podle této okolnosti. Na tuto událost pak později vzpomněl a popsal ji při shromáždění bratrstva našeho monastýru v Neděli Pravoslaví roku 2006.

Otec Georgios byl ve svém vědomí hluboce přesvědčen o tom, že otec Justin byl klenotem Pravoslaví.

Osobně se nikdy nesetkali. Otcí Georgiovi byl však velmi dobře známý tento věhlasný vyznavač víry, pronásledovaný ateistickým režim, opovrhovaný ze strany církevního vedení, nespravedlivě zbaven profesorské katedry na Bělehradské teologické fakultě a uzavřený pro lásku Kristovu v kelii jednoho monastýru... Tento napodobitel a následovník velkých vyznavačů.

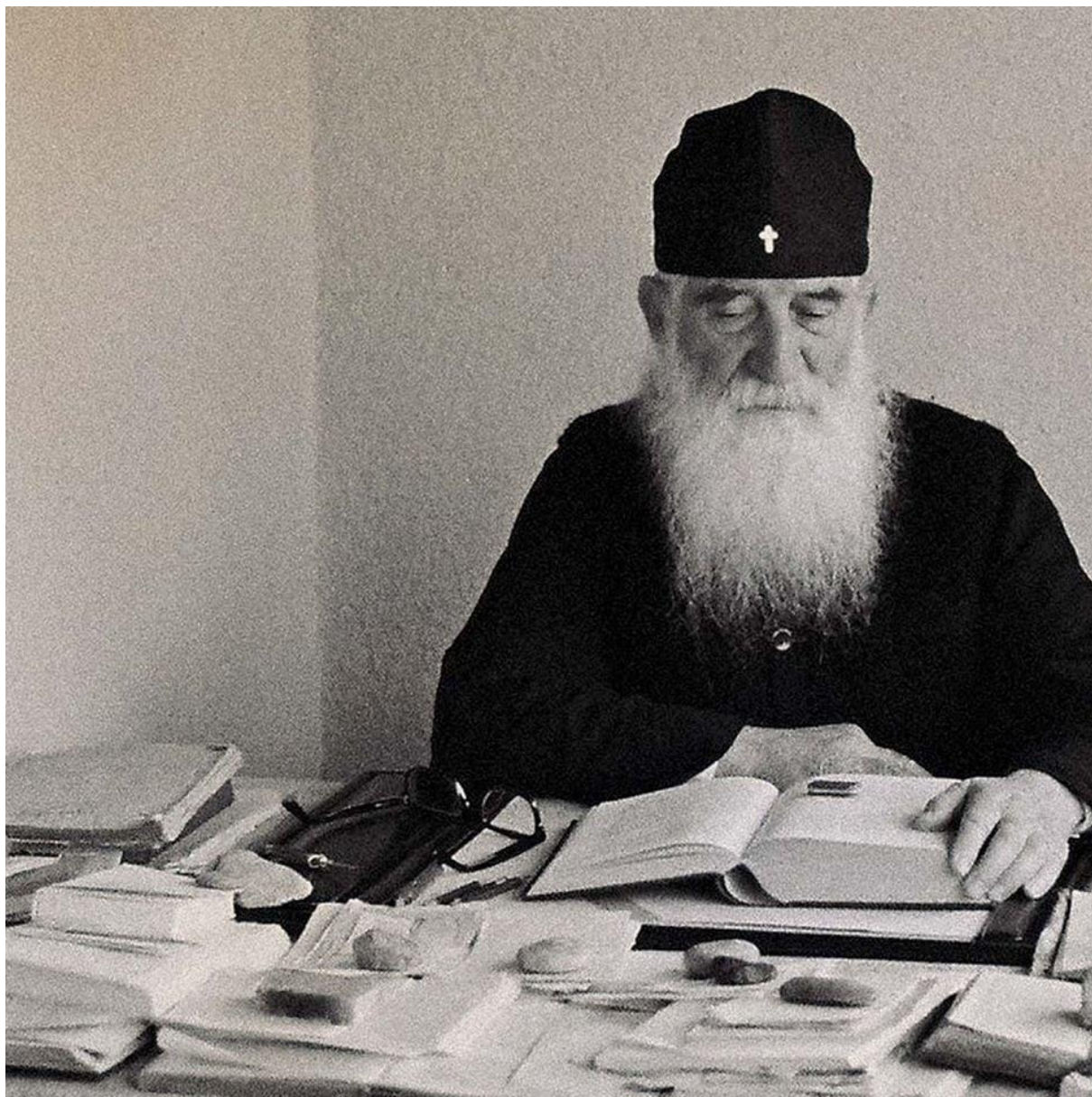
Bylo to tehdy, když se otec Georgios, ještě jako mladý teolog-laik, vrátil ze své studijní cesty z Ameriky, když dokončil své postgraduální studia na téma „Pastýřská péče o vězně“, když poznal bezvýchodnost západního křesťanství,

¹ Archimandrita Justin Popovič (srbsky psáno: Popović), 1894-1979, byl svatořečen roku 2010. Po svatořečení je svatý Justin známý též jako „Justin Nový Čelijský“.

² Úvodní slovo v rámci mezinárodní teologické konference „ΠΕΘ“ konané 16. listopadu 2019 na téma „Pravoslavná teologie a Výchova: Příspěvek sv. Justina Popoviče a otce Georgia Florovského“. In: *Περιοδ. Ο Όσιος Γρηγόριος*, č. 5/1980, s. 45-47.

když si plně uvědomil kluzkou cestu, kterou se vydával tak řečený mezikřesťanský ekumenismus v Evropě, a když se s horlivostí obrátil k církevním Otcům, a tím se pevně opřel o autentické představitele svatootecké teologie své doby.

Končila se epocha 60. let.

Zajetí tehdejší teologie v poutech německého racionalismu byla u svého konce.

Právě tehdy se opět začala probouzet nostalgie po filokalské tradici a svatootecké teologii. Akademická teologie objevila řecké církevní Otce právě v okamžiku, kdy tradice Filokalie, opomíjená a nepozorovatelná, skrytá před očima marnotratného světa, avšak živoucí a plně rozvinutá, nadále pokračovala ve svém plynutí bez přerušení a propadů v čase díky pozdějším „Kolyvadům“

19. století, díky svatému Nektáriovi Eginskému, svatému Sávovi z Kalymnu, přes svatého Siluána Svatohorce, papa-Planase až k otci Amfilochiovi z Patmu, k otci Filotheovi Zervakosovi, otci Paisijovi a otci Porfýriovi.

Lidé na Východě i na Západě kráčeli rychlými kroky směrem ke zesvětštění, nicméně Bůh zjevil světu lidi blahodatiné, naplněné božskou láskou. Tolik k situaci v Řecku.

V Srbsku církevní zbožnost a pravoslavná teologie byla utvářena osobnostmi a díly biskupa Nikolaje Žičského a otce Justina Popoviče.

Uvnitř tohoto klimatu přinesli mladí srbští teologové do Athén nové vanutí srbské zbožnosti, jež působilo jako jiskra ukryvaná pod nánosem popela ateismu.

Otec Georgios, který působil tehdy v Athénách, na katedře Pastýřského bohosloví pod vedením prof. Konstantina Moratidise, se poprvé dozvěděl o otci Justinovi od svých téměř vrstevníků – srbských teologů.

„Jestliže to, co vám píši, je v souladu se svatými Otcí, zachovávejte to. Pokud má slova neodpovídají jejich učení, odvrhněte je.“ Tato slova poznamenal otec Justin v jednom svém dopise, který psal z Monastýru Čelije do Athén, svým duchovním dětem, Amfilochijovi Radovičovi a Athanásijovi Jevtičovi.

Hle, sama teologie svatých Otců zde vtělená! Ono „Επόμενοι τοις Αγίοις Πατράσιν“, tedy naše *následování svatých Otců a jejich učení*³, bylo u otce Justina zcela autentické, bez výkladů a deformací stran různých teologických dílen! Pravoslavná pokora! Svatost!

Člověk uvězněný a svědek Kristův. Jako takový byl otec Justin pro otce Georgia vždy autentickým učitelem *Pravoslavnosti*. To vyplyne také z krátké ukázky a citace starce Georgia, který naznačuje, jak sám vnímal osobnost a dílo otce Justina Popoviče:

Otec Georgios, tehdejší igumen Monastýru ctih. Řehoře, napsal v časopise „Osios Grigorios“ (č. 4/1979, str. 65) o otci Justinovi tato slova:

„25. března dle starého kalendáře (roku 1979) zesnul v Pánu otec archimandrita Justin Popovič, učitel a vyznavač naší Pravoslavné víry. Jsa sjednocen s Bohem

³ „Επόμενοι τοις Αγίοις Πατράσιν“... Tímto výrokem je obecně myšleno, že se někdo nevrátí zpět ani nepohne do strany. Znamená to *následovat* někoho. V tomto konkrétním případě to lze vyložit jako „přijmout živou přítomnost svatých Otců a řídit se jejich étosem a mravností“.

žil a kázal apoštolsky a svatootcovsky o tajemství Bohočlověka a Jeho Církve. Všichni věřící pravoslavní křesťané na celém světě cítili útěchu Ducha Svatého, která vycházela z jeho ctihodné osoby a jeho v Bohu moudrého spisovatelského díla. Otec Justin obzvláště miloval Svatou Horu a Řecko. Mezi jeho posledními slovy, která adresoval svým duchovním dětem, zaznělo: „Milujte Řeky. Jsou to naši učitelé a osvětitelé.“

Otec Georgios se obrátil s prosbou o překlad na srbsky hovořící otce našeho Monastýru, aby přeložili homilie otce Justina do řečtiny. Sám byl obdivovatelem hloubky a originálnosti spontánního slova otce Justina. V roce 2006, při příležitosti svátku Pravoslaví, pročetl při shromáždění našeho bratrstva (v řeckém překladu) úryvky homilie otce Justina ke svátku „Neděle Pravoslaví“.

Ještě než začal číst, doplnil svůj přednes o tyto úvodní myšlenky: „Poslal jsem (tyto homilie) také do ženských klášterů. A pak mně zavolaly sestry z Eginy... Gerontisa (matka igumenka) mě za to velmi děkovala. Byla velmi dojatá. „Všechny nás to dojalo, starče,“ říkala, „ten text, který jste nám poslal.“ „Četli jsme ho i všem křesťanům, kteří dnes byli v chrámu...“ Jako vždy, slovo otce Justina bylo plně prorocké a teologické. Je to pro nás velké požehnání, když můžeme slyšet, co hlásal otec Justin, který je současný vyznavač naší Pravoslavné víry. V jedné

malé kapličky, do níž se vešlo jen pár lidí (i já jsem byl učiněn hodným zde sloužit spolu s dalšími archijereji a otci duchovními zádušní panychidu za duši

otce Justina ve 40-tý den po jeho zesnutí), právě zde sloužil otec Justin velmi prostě, skromně, pokorně..., sám jako jeromonach, a zde pronášel svá kázání, tato slova, která jsou vlastně určena pro celou ekumenu a pro všechna století. A právě proto mají velký význam. Hovořil k lidem v jedné malé kapličky a jeho slovo patřilo celému světu, celému lidstvu, celému pravoslaví. Kéž nám udělí své požehnání!“

Po přednesení tohoto úvodního slova starec Georgios dodal: „Věděli jste, že jeho slova jsou prorocká? Jako by byl svatým Janem Zlatoústým, který kázal v Hagii Sofii v Konstantinopoli. Jak jsme již zmínili, (otec Justin) kázal tato posvátná a mocná kázání v jedné skromné kapličky. Bylo při nich přítomno pět až deset osob, ale jeho slova patřila celé ekuméně... Otec Justin byl vpravdě prorokem, apoštolem, evangelistou teantropocentrického⁴ charakteru Církve, něco, co zdůrazňoval veškerou svou teologií, zatímco západní křesťanství zůstává antropocentrické. A také velmi dobře ukázal, jak teantropocentrické je Pravoslaví, a naopak, jak antropocentrická je kultura, teologie a církevní život západního člověka. A za toto dílo jsme mu velmi vděční. Jistě, před otcem Justinem zde byl ještě svatý biskup Nikolaj Velimirovič, který také pochopil tento význam teologie. A pokud jste četli knihu otce Justina „Pravoslavná církev a ekumenismus“, pak víte, že obsahuje mnoho citátů svatého Nikolaje o Evropě... Velmi krásné dílo.“

Ve stejném roce, při příležitosti Třetí neděle velkopostní, ihned po přednesu homilie otec Justina na téma ctihodného kříže, uvedl starec Georgios následující slova:

„Vidíte, jak christocentrický je otec Justin? Podobně jako všichni svatí naší Církve. Nežili totiž oni, nýbrž v nich samotných žil Kristus, jenž poslal otce Justina do naší doby, aby obnovil kázání svatých Apoštolů, ostatních svatých a mučedníků, a aby nám dal prostřednictvím svých v Bohu moudrých spisů impuls a pomoc k našemu pokání a následování Krista.“

Čtvrtou neděli Velkého postu starec Georgios znovu přednesl další z homílií otce Justina, tentokrát zasvěcenou svatému Janu Žebříkovci. Když rozebíral onen velmi intenzivní prožitek slov otce Justina, dodal tehdy:

„To, co jsme ráno řekli o svatém Janu Žebříkovci, to nyní znovu opakujeme také o otcí Justinovi. A sice, že žil, zakoušel a psal z vlastní zkušenosti. Zjevně tedy

⁴ Výraz „teantropocentrický“ vychází ze slov Bůh-člověk-střed. Jde o boholidsky vnímanou realitu, kdy nikoli člověk, nýbrž Bůh je jejím středem (viz učení opačné vůči antropocentrismu).

to všechno, co říká, co prožívá, právě proto, že to prožívá, pronáší tato slova takovým způsobem, že nám je přenáší s touhou po Kristu. Kéž tedy i nám předává tuto svou touhu, abychom také my vedli stejný zápas, který vedl on sám.“

Otec Justin napsal, nebo pronesl, v roce 1936 jednu homilii ve formě článku s názvem „Odsouzení necht' jsou nesmrtelní“⁵. S tímto spisem překonal svoji dobu a vyjádřil v něm ten nejhlubší christologický a antropologický obsah svátku Vzkříšení Páně.

⁵ Αρχμ. Ιουστίνου Πόποβιτς, *Άνθρωπος και Θεάνθρωπος*, έκδ. Αστήρ, Άλ. & Εύ. Παπαδημητρίου, Αθήναι 1981, s. 40-49.

Mimo jiné v něm napsal:

„Upřímně vyznávám, že bych nikdy v Krista neuvěřil, kdyby nevstal z mrtvých a nepřekonal smrt.“⁶ A na jiném místě s nadšením zvolal: „Ano, ano, ano, Bohočlověk Ježíš Kristus poukázal a dosvědčil svým vzkříšením, že je jediný pravdivý Bůh, jediný pravdivý Bohočlověk napříč všemi lidskými světy.“⁷

Otec Georgios ustanovil, aby se tato známá homilie otce Justina četla v jídelně našeho monastýru, na místním ambonu, hned po svátku Vzkříšení anebo po Večeři lásky (Agapé). Tato homilie je milovaným paschálním čtením našeho monastýru.

Otec Georgios se zmiňuje často o osobnosti a teologii otce Justina také při jiných příležitostech, nejen ve spojitosti se spisovatelským a homiletickým dílem tohoto pravoslavného světce. Otce Justina citoval náš otec igumen pokaždé, když chtěl zdůraznit vlastnosti pravoslavné eklesiologie. Tak tomu bylo i v roce 2007, kdy publikoval článek s názvem „Dokument z Ravenny a papežský primát“, v němž se odkazuje na otce Justina těmito slovy: „Naším přáním a nadějí je, aby římsští katolíci odstranili svůj papežsko-centrický výklad všech těch historických skutečností z doby prvního tisíciletí, jakož i následný primát celosvětové jurisdikce. Snad právě touto cestou, když bude odstraněna příčina, kterou jsou papežské hegemonické sklony, bude moci dojít k nápravě i všech souvisejících dogmatických následků. Otec Justin Popovič spojil jako příčinu s následkem právě papežský primát s papežskými herezemi (tj. bludařstvím). Pravoslavná věrouka (tzn. dogma) o Církvi, lépe řečeno „věrouka nade všechny věrouky“, byla zavržena a nahrazena skrze latinské heretické dogma o prvenství a neomylnost papeže, tzn. člověka. Z této panhereze se později zrodily, a nadále se rodí, další a další heretická učení: Filioque, odstranění Epikleze, používání azimů, zavedení učení o stvořené Milosti, očišťující oheň (očistec), učení o nadbytečných zásluhách svatých atd.“⁸

Obecně lze říci, že otec Georgios se odkazoval k teologii otce Justina, aby zdůraznil myšlenku o „jedinečnosti“ Církve, neboť otec Justin stavěl jako základ této jedinečnosti právě *jedinečnost osoby Krista*, a nikoli mylné výklady

⁶ Viz tamtéž, s. 44

⁷ Viz tamtéž, s. 47

⁸ Περιοδ. Παρακαταθήκη, sv. 57/2007, s. 9.

trojičního dogmatu, které vedou k tzv. *komprehenzivní* eklesiologii protestantského typu⁹.

Úcta otce Justina k základním církevním normám a jejich představitelům je příznačná. Nesouhlasil, ale respektoval. Vznášel protest, ale s bolestí. Zjišťoval s převídavostí sobě vlastní různé odchylky, nicméně psal o těchto věcech s uvážlivostí a soudností. Pozvedal vysoko svůj do nebe volající hlas, ale vždy zůstával pokorným, dokonce i tehdy, když někoho kritizoval. Ve svém životě plně prožíval tajemství Církve.

Také otec Georgios choval a vyjadřoval bezmeznou úctu k církevním vůdcům navzdory tomu, že jeho spisy nepřestaly vydávat svědectví o autentickém teologickém kritériu a rovněž o jeho nesmlouvavém teologickém učení.

⁹ Tj. zaměřené na obsah a výstižnost...

V jednom vydání žurnálu „Osios Grigorios“ (č. 33/2008, str. 14-15) je zapsáno jedno *Úvodní slovo* k článku otce Justina, slovo, které poukazuje na vysoký étos obou těchto církevních mužů.

Otec Georgios ve výše zmíněném vydání monastýrského žurnálu uveřejnil řecký překlad *Oslovení*, který připravil otec Justin pro srbského biskupa sirmijského Makárije a které mělo být předneseno při příležitosti návštěvy patriarchy Athenagora v Srbsku. Tato návštěva se nakonec neuskutečnila, nicméně tento článek se stal památkou vysokého církevního étosu.

Poslechněme si, co otec Georgios ve svém Úvodním slovu napsal:

„V roce 2009 uplyne 30 let od blaženého zesnutí osvěceného starce – otce Justina Popoviče. Ve vědomí Církve byl zahrnut k zástupu svatých, neboť jeho osobnost, jeho zápas, jeho vyznání víry, jeho svědectví, jeho spisovatelské dílo, ale také jeho plody světlého působení na obloze naší Církve potvrzují, že se stal *pravidlem*¹⁰ Pravoslavné církve a života... Jako věčnou vzpomínku a vyjádření naší vděčnosti za to, čím byl, co vytvořil a co napsal tento ctihodný Starec (Justin), jsme se rozhodli, že uveřejníme níže uvedený článek, tedy „Oslovení“ Ekumenického patriarchy Athenagora v našem vlastním překladu ze srbštiny. Toto oslovení bylo nalezeno v osobním archívu otce Justina a bylo v minulosti zveřejněno ve svazku „Setve i Zetve“ (Setba a sklizeň), str. 558-560.

Jak uvádí vydavatel tohoto vydání, uvedené dílo připravil otec Justin, aby jej při přijetí patriarchy přednesl biskup sirmijský Makárij. Jde o slovo velmi dobře připravené, moudré, naplněno duchem svatých Otců, a je koncipováno jako hymnus ke Konstantinopolskému trůnu, Prvnímu z místních kateder Pravoslavné církve, ale současně i jako připomenutí toho, že tento Trůn musí vždy zůstat věrným svatému Pravoslaví. Blažený starec Justin měl tehdy na mysli některé konkrétní výroky a skutky ekumenického patriarchy Athenagora, které tehdy tento patriarcha učinil (viz tamtéž, s. 849).

¹⁰ Srov. Tropar biskupovi:

„Jako pravidlo víry, vzor tichosti a učitele zdrženlivosti, zjevila tě stádcí tvému pravda skutků tvých. Proto dosáhl jsi pokorou povýšení a chudobou získal jsi bohatství. Přední z pastýřů, otče (jméno), pros Krista Boha, aby spaseny byly duše naše.“

Otec Justin připravil následující text, který měl být pronesen...

„Nejsvětější vladyko, buďte vítán!

Buď spolu s Vámi vítána také ekumenická pravda Pravoslaví...

Budiž vítána ekumenická pravda všech ekumenických sněmů, která k nám skrze vás zavítala...

Budiž vítána ekumenická pravda svatého Řehoře Theologa, která k nám skrze vás zavítala...

Budiž vítána ekumenická pravda zlatoslovného evangelisty celé ekumény, svatého Jana Zlatoústého, která k nám skrze vás zavítala...

Budiž vítána ekumenická pravda svatého Maxima Vyznavače, která k nám skrze vás zavítala...

Budiž vítána ekumenická pravda svatého Theodora Studity, která k nám skrze vás zavítala...

Budiž vítána ekumenická pravda svatého Fotia, vpravdě velkého a velevýznamného patriarchy konstantinopolského, která k nám skrze vás zavítala...

Budiž vítána ekumenická pravda svatého Simeona Nového Theologa, která k nám skrze vás zavítala...

Budiž vítána ekumenická pravda svatých a bohonosných Otců...

Svatí Otcové jsou pro nás, pravoslavné křesťany, kritériem a měřítkem našeho Pravoslaví.

Pravoslavné je pouze to, co je svatých Otců, co je s nimi v jednotě.

Cokoli jiné není naše, není pravoslavné, není Kristovo.

A v čem spočívá Pravoslaví?

V ekumenické Pravdě svatých Otců, svatých Apoštolů, svatých Mučedníků, svatých Nezištníků, jedním slovem: všech Svatých!

Tato ekumenická pravda je platná i pro Anděle na nebesích i pro lidi na zemi.

A tato Pravda je vším, co dnes světu schází, světu, který je smrtelně týrán pod dávkou úderů ateistického evropského humanismu a relativismu.

Lidé jsou dnes již unaveni převrácenými Kristovými evangeliemi.

Více než kdykoli před tím je světu třeba věčného Kristova evangelia (viz Zj. 14,6¹¹), které je chráněno pouze v Pravoslaví.

To je právě to evangelium, které touží spatřit andělé (1P 1,12¹²).

¹¹ Zj 14,6: „I viděl jsem jiného anděla letícího po prostředku nebe, majícího **evangelium věčné**, aby je zvěstoval těm, jež bydlí na zemi, a všelikému národu, i pokolení, i jazyku, i lidu.“

¹² 1P 1,12: „Kterýmž zjeveno jest, že ne sobě, ale nám tím přísluhovali, což jest vám nyní zvěstováno skrze ty, kteříž vám kázali evangelium, v Duchu svatém seslaném s nebe, na kteréžto věci **žádostivi jsou andělé patřiti**.“

Díky tomuto Kristovu evangeliu, této věčné pravdě Pravoslaví, není možný žádný kompromis, žádný ústupek, nikam, nikdy a s nikým.“¹³

Každý se může přesvědčit, že oba dva tito mužové Církve, jak svatý Justin Popovič, tak otec Georgios Kapsanis, ve svých dílech sjednotili neposkvrněnost Pravoslaví s pokorou Krista, čili s církevním étosem. Prorocké slovo, nestranná kritika, žádný projev kompromisu s jakoukoli teologickou odchylkou, ale rovněž žádná stopa po nepřiměřenosti v přístupu vůči církevním vůdcům od Boha ustanoveným.

Uzavřeme toto pojednáním citací několika vět ze vzpomínkové (panychidní) *Řeči* otce Georgia, který takto vzpomněl na svatého Justina:

„Nechť je oslaven náš vzkříšený Pán, který nám v naší těžké době seslal muže „poslaného od Boha“ jménem Justin. Požehnaný je náš Pán a Bůh, který nezanechá bez útěchy svůj lid, ale vždy, v každé epoše, povolává muže proroky, kteří prosí srdce Jeruzaléma. Také otec Justin prosil srdce pozemského i nebeského Jeruzaléma. My, pravoslavní, po vší zemi se nacházející, dobře cítíme, že otec Justin nepronášel své homilie jako jedinec, nýbrž jako ústa naší Církve. Vyjadřoval při tom vědomí celé Církve, víru naší Církve. Prožíval bolest naší Církve, zvedal na sebe kříž této Církve a sám se stával radostí a nadějí pro

¹³ Περιοδ. *Ο Όσιος Γρηγόριος*, sv. 33/2008, s. 16-19.

tuto naši Církev. Také proto nyní cítíme že o jeho hrob se nyní opírá celé pravoslavné Srbsko, celé pravoslavné Řecko, Svatá Hora a veškeré Pravoslaví.

My jsme s pokorou přijeli ze Svaté Hory..., abychom poklekli u hrobu otce Justina a poděkovali mu. Abychom mu poděkovali za to, že v naší složité době prorocky obnovil kázání svatých Apoštolů a Otců Církve a všem připomněl, že pouze Bohočlověk Kristus je náš Spasitel a jedinečná naše naděje. Kromě toho nám tento otec připomněl, že spása se nachází v těle Kristově, kterým je pouze naše Svatá Pravoslavná Katholická (Všeobecná) Církev, a že sjednocení církví nastane pouze tehdy, až křesťané ostatních vyznání, kteří nenásledují pravou víru v Bohočlověka Krista, se vrátí v pokání k Bohočlověku Kristu.

Jsme velmi vděční otci Justinovi za to, že osobně čelil a postavil se jako mocná hráz proti proudu zesvětštění, které ohrožuje teologii a náš život. V našem povědomí je otec Justin *Otcem Církve*.¹⁴

Těmito několika drobnými a pokornými slovy, jakými otec Georgios vyjádřil své pocity o osobnosti a teologickém díle svatého otce Justina Popoviče, cítím také já potřebu poprosit o mocné přimlavy tohoto Světce, abychom nebyli nevděční vůči tomuto mocnému duchovnímu dědictví, které nám všem sv. Justin zanechal.

Svatý Boží, přimlouvej se za nás! Amen.

Děkuji Vám všem!

Otec jerom. Lukáš Grigoriatský

připravil a přeložil Michal Dvořáček

Užitečné odkazy:

<https://www.pemptousia.gr/video/o-agios-ioustinos-popovits-sto-omilitiko-ke-singrafiko-ergo-tou-makaristou-p-georgiou-kapsani/>
https://www.youtube.com/watch?v=WWZ_fqGqsM4
<https://www.youtube.com/watch?v=WpuyiLVp2B8>
<https://www.youtube.com/watch?v=TmviaZ47cAE>
<https://www.youtube.com/watch?v=OX-rHq5O4I4>
<https://www.youtube.com/watch?v=mPs36PqAn3M>
https://www.youtube.com/watch?v=b4l_LKeFi60

Hlavní bibliografický pramen:

Ιερομόναχος Λουκάς Γρηγοριάτης. Ο Άγιος Ιουστίνος Ποποβίτς κατά τον Γέροντα (+) Αρχιμ. Γεώργιο Καψάνη, Καθηγουμένου της Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος. In: *ΟΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ. Ετήσια περιοδική έκδοσης της Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου Αγίου Όρος*. Έκδοσις Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος. Περίοδος Β', έτος 2019, č. 44, s. 72-88.

¹⁴ Περιοδ. *Ο Οσιος Γρηγόριος*, sv. 5/1980, s. 45-46.

Srbská ikona svatého starce Justina Popoviče

